

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 12 0 К 000489 09 Кж 2
Бања Лука, 25.6.2009. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ !

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија мр Вељка Икановића, као предсједника вијећа, Слободана Милашиновића и Војислава Димитријевића, као чланова вијећа, уз учешће Софије Рибич као записничара, у кривичном предмету против оптужених Ј. М. због кривичног дјела тешко убиство из члана 149. став (1) тачка 3. у вези са чланом 20. и 24. и кривичног дјела спречавања службеног лица у вршењу службене радње из члана 387. став (3) у вези става (1) и члана 20. Кривичног закона Републике Српске и оптуженог М. Б., због кривичног дјела тешко убиство из члана 149. став (1) тачка 3) у вези са чланом 20. Кривичног закона Републике Српске, одлучујући о жалби браниоца оптужених адвоката М. С. из Б. изјављена на пресуду Окружног суда у Бијелини број: 12 0 К 000489 08 К од 12.3.2009. године, након одржане јавне сједнице вијећа, у присуству оптужених и њиховог браниоца, а у одсуству уредно обавјештеног Републичког тужиоца, дана 25.6.2009. године донио је

П Р Е С У Д У

Дјелимичним уважавањем жалбе браниоца оптужених Ј. М. и М. Б., преиначава се у правној оцјени дјела и у одлуци о казни, пресуда Окружног суда у Бијелини број: 12 0 К 000489 08 К од 12.3.2008. године, тако што се радње оптуженог Ј. М., за које је оглашен кривим том пресудом, правно квалификују као кривично дјело убиство из члана 148. став (1) у вези са чланом 20. и 24. Кривичног закона Републике Српске и кривично дјело спречавања службеног лица у вршењу службене радње из члана 387. став (3) у вези са ставом (1) и чланом 20. Кривичног закона Републике Српске, те му се, на основу истих законских прописа и примјеном члана 38. тачка 1) и 39. став (1) тачка 2) Кривичног закона Републике Српске, утврђује казна затвора у трајању од 4 (четири) године за кривично дјело убиство из члана 148. став (1) у вези са чланом 20. и 24. Кривичног закона Републике Српске и казна затвора у трајању од 10 (десет) мјесеци за кривично дјело спречавања службеног лица у вршењу службене радње из члана 387. став (3) у вези са ставом (1) и чланом 20. Кривичног закона Републике Српске, па га суд, уз примјену члана 42. став (2) тачка 2) Кривичног закона Републике Српске, о с у ђ у ј е на јединствену казну затвора у трајању од 4 (четири) године и 6 (мјесеци), а радње оптуженог М. Б., за које је оглашен кривим том пресудом, правно квалификују као кривично дјело убиство из члана 148. став (1) у вези са чланом 20. Кривичног закона Републике Српске, те за наведено кривично дјело, на основу истог законског прописа и уз примјену члана 38. тачка 2) и члана 39. став (1) тачка 2) Кривичног закона Републике Српске, о с у ђ у ј е на казну затвора у трајању од 4 (четири)

године, у које казне им се урачунава вријеме проведено у притвору почев од 03.10.2008. године, па надаље.

У преосталом дијелу првостепена пресуда остаје неизмјењена

О б р а з л о ж е њ е

Побијаном пресудом Окружног суда у Бијелини број: 12 0 К 000489 08 К од 12.3.2009. године, оглашени су кривим и то оптужени Ј. М. због кривичног дјела тешко убиство из члана 149. став (1) тачка 3) у вези са чланом 20. и 24. Кривичног закона Републике Српске (у даљем тексту: КЗ РС) и кривичног дјела спречавања службеног лица у вршењу службене радње из члана 387. став (3) у вези става (1) и члана 20. КЗ РС, а оптужени М. Б. због кривичног дјела тешко убиство из члана 149. став (1) тачка 3) у вези са чланом 20. КЗ РС, те осуђени и то Ј. М. на јединствену казну затвора у трајању од 5 (пет) година и 6 (шест) мјесеци, а М. Б. на казну затвора у трајању од 7 (седам) година, у које им је урачунато вријеме проведено у притвору од 03.10.2008. године па надаље. На основу члана 99. став (1) Закона о кривичном поступку (у даљем тексту: ЗКП) оптужени су обавезани да солидарно накнаде трошкове кривичног поступка у износу чија ће висина бити накнадно одређена и паушал од по 500,00 КМ.

Против те пресуде жалбе је благовремено изјавио бранилац оптужених, адвокат М. С. из Б. због битне повреде одредаба кривичног поступка, повреде Кривичног закона, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и одлуке о кривичноправној санкцији, са приједлогом да се жалба уважи, првостепена пресуда укине и отвори нови претрес или преиначи и оптужени казне за друго кривично дјело.

Одговор на жалбу није поднесен.

На сједници вијећа овог суда бранилац оптужених је остао код жалбе и приједлога из жалбе, а оптужени су прихватили и подржали жалбу браниоца.

Испитујући првостепену пресуду у смислу одредбе члана 312. ЗКП, у оном дијелу у којем се жалбом побија, овај суд је одлучио као у изреци ове пресуде из следећих разлога:

Приговор жалбе браниоца оптужених, сведена на заједнички именилац, у суштини се свде на изричито исказано становиште манифестовано у тврдњи да оптужени нису починили кривично дјело тешког убиства из члана 149. став (1) тачка 3) КЗ РС, у вези са чланом 20. истог закона у односу на обојицу оптужених, а за оптуженог Ј. М. и у вези члана 24. истог закона (подстрекавање), да Ј. М. није починио ни кривично дјело из члана 387. став (3) у вези става (1) КЗ РС, за која су оглашени кривим побијаном пресудом и на тврдњи да је та пресуда резултат погрешне примјене кривичног закона у правној оцјени радњи оптужених критичног догађаја на неправилно утврђеној чињеничној основи. При томе су, према становишту жалбе, почињене и битне повреде одредаба кривичног поступка јер суд пресудом није потпуно ријешио

предмет оптужбе, пресуда се заснива на доказима на којима се она не може заснивати, изрека пресуде је неразумљива, противрјечна разлозима пресуде и не садржи разлоге о одлучним чињеницама, уз приговор битне повреде одредаба кривичног поступка приликом доношења и писмене израде побијане пресуде. Надаље, кључно према ставу жалбе је повреда Кривичног закона која је резултат непотпуно и нетачно утврђеног чињеничног стања, а приговара се и неприхватљивом методолошком приступу у оцјени доказа при чему се апострофира непринципјелност у оцјени доказа у зависности од тога да ли су докази на штету или корист оптужених, и пристрасност на штету оптужених кроз фаворизовање доказа који подржавају оптужницу.

Испитујући првостепену пресуду, а у вези са приговорима из жалби браниоца оптужених по жалбеном основу битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 303. став (1) тачка ж) ЗКП, односно да првостепени суд није потпуно ријешио предмет оптужбе, овај суд налази да је евентуална битна повреда отклоњена овом пресудом када је, на основу потпуно и правилно утврђеног чињеничног стања, првостепена пресуда преиначена у погледу правне квалификације кривичних дјела, обухватајући при томе све оптужене и сва дјела из поднесене, односно на главном претресу измијењене оптужнице. На овај начин оптужба је у цјелини рјешена преиначењем првостепене пресуде јер је другостепени суд на то и овлаштен у смислу члана 320. став (1) ЗКП.

Жалба браниоца оптужених посебно апострофира да се побијана пресуда заснива на доказима на којима се по одредбама ЗКП не може заснивати пресуда. При томе се жалбом посебно указује на изјаве свједока М., С., Л. и К. дате исти дан када се догађај одиграо, које су према ставу жалбе дате супротно члану 63. ЗКП, а узете су од стране овлаштеног службеног лица, који је, опет по ставу жалбе, имао и разлога и основа да се изузме из овог предмета. Осим тога жалба компромитује став побијане пресуде при уврштавању и оцјени исказа свједока.

Неосновани су овакви наводи жалбе бранилаца оптужених јер да би неки доказ био незаконит он мора бити прибављен повредама људских права и слободама прописаним уставом и међународним уговорима које је Босна и Херцеговина потписала или прибављен битним повредама процесног закона, конкретно Закона о кривичном поступку РС. Чињеница да је З. Ј., као овлаштено службено лице МУП-а РС, приликом сачињавања записника о узимању изјава од свједока Б. М. и Д. С. (не и од свједока Л. и К. како то погрешно наводи жалба) поставио овим свједоцима само једно истовјетно питање и што је њихов одговор скоро истовјетан није битна повреда процесног закона која би ове доказе учинила незаконитим. Осим тога треба имати у виду да су записници о саслушању свједока сачињени и у складу са одредбама члана 150. став (7) ЗКП („ток саслушања свједока“) према којој се свједок, послије општих питања, позива да изнесе све што му је о предмету познато, а затим му се могу постављати питања ради провјеравања, допуне и разјашњења. Свједок свој исказ треба да изнесе у неометаном излагању, а постављање питања има за циљ отклањање евентуалних нејасноћа и противрјечности ако их у исказу свједока има, што значи да се питања не морају ни постављати ако је исказ непротиврјечан, јасан и конзистентан. Дакле, искази свједока на које се позива жалба браниоца оптужених узети су од овлаштеног службеног лица сагласно одредбама ЗКП о саслушању свједока, записник о њиховом саслушању сачињен

у складу са одредбама члана 63. ЗКП, па је стога правилно поступљено када су ови искази кориштени приликом директног испитивања свједока на главном претресу, приложени као доказни материјал и као такви цијењени од стране првостепеног суда.

Нема основа за тврдњу жалбе да је првостепени суд утврђујући одговорност оптуженог Ј. М. као подстрекача а не као помагача, како му се то и потврђеном и измијењеном оптужницом ставља на терет, не дајући никакве разлоге за ову измјену у побијаној пресуди, учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 303. став (1) тачка ј) ЗКП па је стога изрека пресуде неразумљива, противрјечна разлозима и не садржи разлоге о одлучним чињеницама. Ово из разлога што се у смислу члана 280. став (2) ЗКП пресуда може односити само на особу која је оптужена (субјективни идентитет оптужбе и пресуде) и само на дјело које је предмет оптужбе (објективни идентитет оптужбе и пресуде) садржане у потврђеној, односно на главном претресу измијењеној оптужници и што суд није везан за приједлоге у погледу правне оцјене дјела, односно правне квалификације дјела. Дакле, побијана пресуда правилно закључује да је оптужени Ј. М. другог са умишљајем подстрекао да изврши кривично дјело о чему је у образложењу побијане пресуде, а посебно на страни 7. пасус 2., дато широко и аргументовано образложење, које као такво прихвата и овај суд. Међутим, када су у побијаној пресуди дати разлози за одлучне чињеница онда се на приговору таквог карактера не може занивати битна повреда кривичног поступка из члана 303. став (1) тачка ј) ЗКП у форми недостатака разлога о одлучним чињеницама (како то жалба поставља), јер се у суштини ради о приговорима којима се оспорава правилност чињеничне основе побијане пресуде.

Нема основа ни за тврдњу жалбе да је суд у току главног претреса неправилно поступао код извођења доказа, а то је могло бити од утицаја на законито и правилно доношење пресуде у чему би се састојала битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 303. став (2) ЗКП. Ово из разлога што жалбом означене облике битне повреде одредаба кривичног поступка нису почињене, а аргументима жалбе није доведена у сумњу правилност закључка побијане пресуде о утврђеним чињеницама. Из наведеног произилази да су неосноване жалбене тврдње о учињеној битној повреди одредаба кривичног поступка, приликом доношења и писмене израде побијане пресуде, те приговори о мањкавости чињеничне основе пресуде које су, према становишту жалбе, имале за посљедицу и погрешну примјену кривичног закона.

Специфичности аргумената жалбе изнесених у прилог израженом становишту (да оптужени нису починили кривично дјело за које су оглашени кривим побијаном пресудом), су условљене разликама које су одређени свједоци испољили у својим исказима на главном претресу у односу на исказе које су у истом својству дали пред овлашћеним службеним лицима. Аргументи жалбе браниоца оптужених подржавају тезу која јасно показује да у радњама оптужених нема никаквог безобзирног насиљничког понашања јер нико од од присутних, односно саслушаних свједока није осјећао страх и бојазан од понашања оптужених.

Аргументима жалби наведених у прилог изнијетих тврдњи, није доведена у питање правилност утврђења побијане пресуде да је до повређивања оштећеног Ј. Ј. дошло на начин како је то описано изреком побијане пресуде при чему се радње оптуженог Ј. М. квалификују као подстрекавање, дакле као саучесничка дјелатност, а радње оптуженог М. Б. као дјелатност извршиоца кривичног дјела. Такав закључак побијане пресуде је резултат широке, пажљиве и садржајне анализе проведених доказа и исказа свједока. Докази на којима се побијана пресуда заснива, и по оцјени овог суда, представљају поуздану основу за наведени закључак првостепене пресуде да је повређивање оштећеног Ј. Ј. последица саизвршилачког дјеловања оптужених у наношењу повреда, односно да је оптужени Ј. М. починио и кривично дјело спречавања службеног лица у вршењу службене радње. Ту се првенствено имају у виду искази свједока Б. М., Д. С., М. Ј., М. П. и оштећеног Ј. Ј. дјелимично и свједока одбране, као и свједочења овлаштених службених лица, односно припадника полиције у међусобној повезаности, те у повезаности са другим проведеним доказима, а посебно записником о увиђају, налазом и мишљењем вјештака судске медицине у погледу карактера повреда које је задобио оштећени и механизма наношења тих повреда, налазима и мишљењима других вјештака, потврда о привремено одузетим стварима и другим доказима. Вриједносни значај исказа свједока оптужбе аргументима жалбе није доведен у сумњу јер је побијана пресуда кроз образложење дала прихватљиве разлоге из којих је јасно видљиво да је вјеродостојност исказа свједока била предмет брижљиве оцјене од стране суда. При томе су на правилан начин идентификована и расвјетљена питања од одлучујућег значаја за оцјену и вјеродостојност исказа и то прије свега питање просторне и временске могућности уочавања чињеница од стране свједока, о којима се изјашњавају, те међусобне усаглашености исказа у погледу чињеница важних за утврђивање одлучних чињеница, као и питање у погледу одређених недоследности у исказима. Образложење које је дато у разлогима пресуде за оцјену вјеродостојности свједочења, која потврђују да су оптужени учествовали у радњи извршења дјела (оптужени Ј. М. подстрекао оптуженог М. Б. на извршење кривичног дјела и покушао да спријећи службена лица у вршењу службене радње, а оптужени М. Б. пуцао оштећеном у горњи дио леђа са удаљености од око 2 метра) прихвата овај суд као мјеродавно образложење. Тиме без упоришта остаје тврдња жалбе браниоца оптужених о почетку, поводу и одвијању физичког сукоба, а без значаја су и наводи жалбе да нико од ту присутних није знао да је оштећени Ј. задобио повреде. Из наведених разлога овај суд налази да нема мјеста жалбеним приговорима који су утемељени на тврдњи о погрешној чињеничној основи првостепене пресуде.

Међутим, жалба браниоца оптужених оправдано указују на то да је на чињенично стање утврђено на главном претресу и уграђено у чињенични опис изреке побијане пресуде, погрешно примјењен закон када су радње оптужених којима су покушали извршили убиство оштећеног Ј. Ј. правно оцјењене као тешки облик убиства извршеног при безобзирном насилничком понашању предвиђеног одредбом члана 149. став (1) тачка 3) КЗ РС, као и да је понашање оптуженог (оптужени Ј. М.) који одбија да се легитимише и упућује псовке полицајцима прије у домену нарушавања јавног реда и мира него кривичног дјела спречавања службеног лица у вршењу службене радње.

Наиме, на теоријском плану побијана пресуда правилно идентификује карактеристике понашања која се могу подвести под појам безобзирног насилничког понашања као квалификаторну околност овог облика убиства. Међутим, у примјени тог појма на конкретан случај, погрешно закључује да понашање оптужених, које је претходило повређивању оштећеног Ј. има карактер безобзирног насилничког понашања. Подлогу за закључак о постојању ове квалификаторне околности, према датим разлозима побијане пресуде, првостепени суд налази у претходно испољеном насилничком понашању обојице оптужених према присутним гостима у локалу које првостепени суд карактеризира као немотивирано тешко вријеђање, грубо злостављање и физичко насиље, а затим и у радњама повређивања оштећеног Ј. Ј. од стране оптуженог М. Б. Овакво понашање оптужених у локалу побијана пресуда квалификује као уцбенички примјер безобзирног насилничког понашања. Међутим, када се има у виду да из доказа проведених на главном претресу произилази да је до физичког напада оптуженог М. на свједока С. дошло након што је овај свједок пришао оптуженом М. и позвао оптужене на славље именујући оптуженог Б. као клошара („повешћемо и овог клошара“), да овим лицима прилазе оптужени Бајић, свједоци који су сједили у друштву са свједоком С. (М., К. и Ј.), као и најмање још два лица (П. и Л.), након чега настаје нагуравање, ударање свједока од стране оптужених и на крају повређивање Ј. Ј. онда је неодржив правни закључак побијане пресуде по коме се такво понашање квалификује као безобзирно насилничко понашање. Ово из разлога што тај појам подразумјева насиља која се врше из објести и нису мотивисана неком другом побудом осим жељом за демонстрацијом силе кроз грубо и бахато понашање починиоца, с једне стране, те насиља која по карактеру, с обзиром на начин извршења дјела и употребљено средство, превазилазе уобичајену мјеру насиља, с друге стране. Понашања оптужених кроз објективну манифестацију описаних радњи у изреци пресуде, на које пресуда указује у образложењу имају карактеристике насилничког, и по оцјени овог суда, а посебно када се има у виду понашање према гостима у кафани, свједоку Д. М. и М. П. међутим када се имају у виду интензитет и испољени облици насиља која су претходила повређивању оштећеног, те околности које су утицале на испољавање таквог понашања, онда нема реалног основа за закључак да су та понашања безобзирног насилничког карактера и мотивисана афирмацијом моћи оптужених на безобзиран начин јер облици вријеђања и насиља примјењених од стране оптужених према гостима објективно не прелази уобичајену мјеру насиља. Осим тога нису остварена битна обиљежја квалификованог убиства из члана 149. став (1) тачка 3) КЗ РС – лишење живота при безобзирном насилничком понашању ако истовремено нису остварени елементи кривичног дјела насилничког понашања. За постојање овог потребно је испуњење субјективног елемента (узроковање знатног узнемирења и страха код грађана) или објективног елемента, односно да је тиме проузроковано у већој мјери ремећење јавног реда и мира, па ако нема оваквих последица неће постојати ово кривично дјело. И коначно жалба браниоца оптужених дјелимично основано указује на погрешну правну квалификацију понашања оптуженог Ј. М. када је у питању кривично дјело спречавања службеног лица у вршењу службене радње. Наиме, под спречавањем, у смислу члана 387. став (1) КЗ РС, подразумјева се свако активно дјеловање учиниоца које је усмјерено на онемогућавање извршења службене радње. Према томе радња извршења се манифестује само као чињење па различити облици пасивног држања учиниоца,

тј. нечињења, који су усмјерени на онемогућавање извршења службене радње не представљају радњу извршења овог кривичног дјела.

Из наведених разлога овај суд је дјелимичним уважавањем жалбе браниоца оптужених преиначио првостепену пресуду у правној оцјени дјела, тако што су инкриминисане радње оптуженог Ј. М. правно оквалификоване као саучешништво подстрекавањем у покушају извршењу кривичног дјела убиства у основном облику предвиђеног чланом 148. став (1) у вези са чланом 20. и 24. КЗ РС и као извршиоца кривичног дјела кривичног дјела спречавања службеног лица у вршењу службене радње у покушају из члана 387. став (3) у вези става (1) и члана 20. КЗ РС, дакле, не и продуженог кривичног дјела спречавања службеног лица у вршењу службене радње, како је то квалификовано од стране првостепеног суда, јер радње описане у тачки 1. побијане пресуде које се односе на ово кривично дјело заиста не представљају радњу извршења овог кривичног дјела. С друге стране инкриминисане радње оптуженог М. Б. овај суд је правно оквалификоване као покушај извршењу кривичног дјела убиства у његовом основном облику предвиђеног чланом 148. став (1) у вези са чланом 20. Кривичног законика Републике Српске.

Одлуку о казни овај суд је испитао у вези са приговорима жалби браниоца оптужених да у изреченој казни оптуженима нису у пуној мјери дошле до пуног изражаја олакшавајуће околности које је на њиховој страни нашао првостепени суд и на које се позива у образложењу побијане пресуде и да су стога казне изречене првостепеном пресудом високе, водећи при овом рачуна да је измјењена правна квалификација радњи оптужених. Ради тога је у односу на оптужене првостепена пресуда преиначена и у одлуци о казни тако што је оптужени Ј. М. осуђен на јединствену казну затвора у трајању од четири године и десет мјесеци, а оптуженом М. Б. казна затвора у трајању од четири године, примјењујући одредбе члана 38. тачка 1) КЗ РС на обојицу оптужених у односу на кривично дјело покушаја убиства. Увјерење овог суда је да су наведене казне сразмјери са тежином почињених кривичног дјела (посматрано кроз запријећену казну за то дјело, начин извршења и посљедице) и степеном кривичне одговорности оптужених, а разлика у висини изречених казни затвора је дошла до изражаја обзиром да је оптужени М. извршио два кривична дјела, те допринос сваког од оптужених у извршењу дјела, посматрано кроз реално предузете радње у инкриминисаном догађају. По мишљењу овог суда изречене затворске казне оптуженима представљају потребну мјеру казне да би се остварили захтјеви законом прописане сврхе кажњавања, како у васпитном дјеловању на оптужене да у будуће не чине кривична дјела, тако и у превентивном дјеловању према другима с циљем одвраћања од вршења кривичних дјела.

На основу изложеног овај суд је дјелимичним уважавањем жалби браниоца оптужених, а у смислу одредбе члана 320. став (1) ЗКП преиначио првостепену пресуду на начин описан у изреци ове пресуде, у погледу правне оцјене дјела и у одлуци о казни, док је у преосталом дијелу првостепена пресуда остала неизмјењена.

Записничар
Софија Рибич

Предсједник вијећа
мр Велько Икановић